

ប្រស័យព្រះសាសន

តើជនណាខ្លះដែលជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម នឹងត្រូវវិនិច្ឆ័យទោស?

សារសំខាន់នៃសំណុំរឿង ០០២

១៧ ០៧ ៦៧ ១

១- ៥	០៧
២- ៥	១៧
៣- ៥	២៧

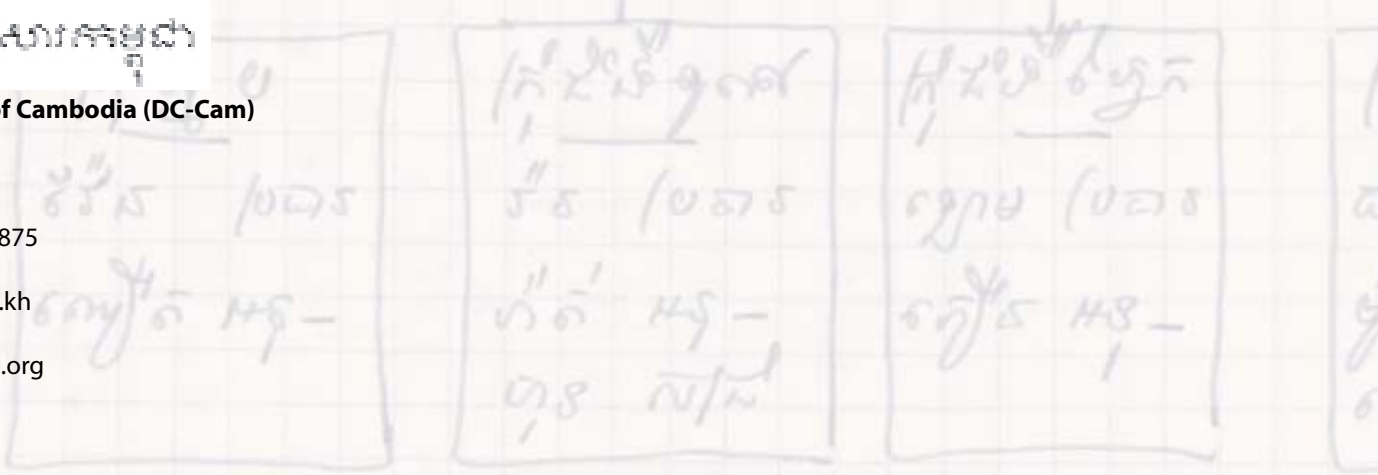
ស្វែងរកការពិត ដើម្បី ការចងចាំ និង យុត្តិធម៌

Searching for the Truth: Memory & Justice

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

Documentation Center of Cambodia (DC-Cam)

P.O. Box 1110
 66 Sihanouk Boulevard
 Phnom Penh, CAMBODIA
 Telephone: +855 (23) 211-875
 Fax: +855 (23) 210-358
 Email: dccam@online.com.kh
 Website: www.dccam.org
 www.cambodiatribunal.org

GENOCIDE

Who Are the Senior Khmer Rouge Leaders to Be Judged?: The Importance of Case 002

Jaya Ramji-Nogales
Anne Heindel

Editors for Publication

Dacil Q. Keo
Alex Hinton

Translators

Peou Dara Vanthan
Soksreinith Ten

• ១៧ ០៧ ៦៧ ១ : ១៧ ០៧ ៦៧ ១

• ១៧ ០៧ ៦៧ ១ : ១៧ ០៧ ៦៧ ១

Funding for this project was generously provided by the U.S. Agency for International Development (USAID) and Swedish International Development Agency (Sida).

Funding for the publication was provided by the Human Rights and Good Governance department of the Royal Danish Embassy, Phnom Penh.

Copyright © 2010 by the Documentation Center of Cambodia.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Cover and brochure concept: Youk Chhang
 Graphic design: Yvonne Wong
 Graphic design (Khmer version): Sopheak Sim and Sovannandy Kim

Printed in Cambodia (First publication: 500,000 copies in Khmer; 10,000 in English)
 This material is used for a traveling exhibition across Cambodia's provinces and universities, in America, and in Europe. The exhibition, designed by Youk Chhang, is titled, "The Resistance to the Khmer Rouge Genocide: Arms and Emotion."

ការជំនុំជម្រះសេចក្តីដ៏មានសារសំខាន់បំផុតលើមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម សំណុំរឿងជាប្រវត្តិសាស្ត្រ លេខ ០០២

សំណុំរឿងលេខ ០០២ នឹងស្ថិតនៅក្នុងការជំនុំជម្រះសេចក្តីដ៏មានសារសំខាន់បំផុតរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយមូលហេតុថាសំណុំរឿងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមចំនួន ៤រូប ដែលនៅរស់រានមានជីវិត រួមមាននួន ៣ អៀង សារី, អៀង ធីរិទ្ធ និង ខៀវ សំផន។ មានសំណួរជាច្រើនអំពីរបបគ្រប់គ្រងនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក្នុងអំឡុងពេល ៣ឆ្នាំ ៨ខែ និង២០ថ្ងៃ មិនទាន់ត្រូវបានឆ្លើយបំភ្លឺនៅឡើយ។ មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមទាំងនេះមិនព្រមទទួលខុសត្រូវលើ ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនោះទេ ប៉ុន្តែវិបរបជាច្រើនកំហុសទៅលើកម្រិតប្រជាជនក្រោមនិង អ្នកដទៃផ្សេងទៀតទៅវិញ។ ការជំនុំជម្រះសេចក្តីលើមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមទាំងនេះផ្តល់នូវឱកាសដ៏សំខាន់ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ មួយក្នុងការបង្ហាញឱ្យឃើញថារបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានធ្វើការសម្រេចចិត្តជាច្រើនដែលបង្កឱ្យមានការស្លាប់បាត់បង់ជីវិត របស់ប្រជាជនកម្ពុជាប្រមាណ២លាននាក់។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតលើមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម ត្រីមណាច់ឆ្នាំ ២០០៩។ ការជំនុំជម្រះសេចក្តីនៅក្នុង “សំណុំរឿងលេខ ០០២” នឹងចាប់ផ្តើមនៅចុងឆ្នាំ២០១០ ឬដើមឆ្នាំ២០១១។ ព័ត៌មាន ជាច្រើនដែលអាចប្រើប្រាស់បាននៅក្នុងតុលាការដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញថា មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមទាំងនេះពិតជាមានទោស កំហុស។ ព័ត៌មានទាំងនោះរួមមានឯកសារដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ដែលរៀបរាប់ពីអ្វីដែលមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមទាំងនោះបាន បញ្ជា និងសាក្សីជាច្រើននាក់ ដែលអាចចូលរួមក្នុងអង្គសវនាការ ហើយរៀបរាប់អំពីអ្វីដែលមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម ទាំងនោះបានប្រព្រឹត្ត។ សំណុំរឿង០០២នេះ អាចផ្តល់ចម្លើយយ៉ាងច្រើនចំពោះសំណួរដែលប្រជាជនកម្ពុជាបានចោទសួរអំពីរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ព្រមទាំងផ្តល់ឱកាសក្នុងការនាំមកនូវយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនកម្ពុជា តាមរយៈការផ្តន្ទាទោសលើជនទាំងឡាយ ណាដែលទទួលខុសត្រូវលើការឈឺចាប់ និងការស្លាប់របស់ប្រជាជនកម្ពុជា។

ឆាំង យុ
នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

Above Left: Nuon Chea at his pre-trial hearing in the ECCC courtroom, Phnom Penh. Photo by Heng Sinith. Source: DC-Cam Archives.

Above Right: A monk from a pagoda located in Phnom Srok district, Banteay Mean Chey province. The pagoda was used as a rice warehouse by the Khmer Rouge. Next to the pagoda was one of the largest Khmer Rouge irrigation sites called Trapeang Thmar. Photo by Youk Chhang. Source: DC-Cam Archives.

Top: Chi Kreng Pagoda, located in Chi Kreng commune, Chi Kreng district, Siem Reap province. The pagoda was built in 1910 and was recently demolished for the construction of a new pagoda. During the demolition, hundreds of artifacts were unearthed including porcelain and clay wares, jewelry, swords, and coins dating back to at least the mid 19th century. During the Khmer Rouge regime, monks from the pagoda were disrobed and made to work near the Tonle Sap Lake. Photo by David Salazar. Source: DC-Cam Archives.

Right Bottom: A Khmer Rouge document written by S-21 prison chief Duch (Kaing Geuk Eav) on October 1, 1976. The letter is addressed to Comrade Pon and encourages Pon to use "hot torture methods... even if it may cause death" upon Ya, a prisoner accused of "hiding his enemies lines and traitorous acts." Source: DC-Cam Archives.

Letter Translation:

Dear Comrade Pon:

1. Before ten to nine this morning, based on the document and report gathered from our comrades, I reported to Angkar about Ya's case concerning his conscience.

2. Angkar made a decision that if the lowlife Ya continues hiding his enemy lines and traitorous acts, Angkar will decide to kill him. This action was taken in order to stop him from playing tricks on us. One time, he accidentally mentioned it, [the book] and then another time he denied the [existence of] the entire whole book. His action was regarded as disrespectful towards not only the Security Committee but also the Party.

3. Therefore, you Comrade can employ hot torture methods with force for long periods of time upon Brother Ya. Even if it may cause death, you Comrade, will be not accused of disobeying Party regulations.

With warm revolutionary fraternity!

Duch
October 1, 1976

[On the original letter, Pon wrote a message on the bottom left corner as follows:] Brother Ya told you to read this in order to think carefully about it.
Pon

សមមិត្ត ប៉ុន

១.- ខ្ញុំបានឃើញកិច្ចសន្យា អង្គការ ទៅម៉ោង១១ ៤:១០នាទី
ត្រឹមត្រូវនេះ អង្គការ អាល្លឺម៉ង់ យ៉ា តាម
វិធីសាស្ត្រ សមមិត្ត យ៉ា មក ថែទាំសេចក្តី
របស់កិច្ចសន្យា របស់ សមមិត្ត អង្គការ ស្តី អំពី អង្គការ ។

២.- អង្គការ សំរេច ថា អា ម៉ៅ យ៉ា នេះ ប៉ុន
នៅ ក្នុង គ្រឹះស្ថាន (គ្រឹះស្ថាន) អង្គការ សំរេច
តាម ក្បួន វា តែ ទៀត ទេ អង្គការ សំរេច
ក្នុង រយៈពេល នេះ ។ ក្នុង រយៈពេល នេះ អង្គការ
មួយ យើង តែ ទៀត មួយ យើង បង្កើត មួយ
ចាត់ មួយ បង្កើត មួយ យើង ទៀត ។ នេះ អង្គការ
កំណត់ ថា អង្គការ តាម ម៉ែសម្រាល បញ្ជូន មិន មែន
ម៉ែសម្រាល គឺ អង្គការ សំរេច របស់ យើង ទេ ។

៣.- ចូរ ចុះ អង្គការ សំរេច យ៉ា នេះ សមមិត្ត អាច
ប្រើ ធនធាន បង្កើត មួយ យើង គេ ប្រើ
គ្រឹះស្ថាន សំរេច ក្នុង អង្គការ មិន មែន ម៉ែសម្រាល
នោះ ទេ ។

បង យ៉ា
អង្គការ សំរេច គិត
អង្គការ សំរេច
ប៉ុន

យោង តាម កិច្ចសន្យា គិត គិត គិត !

1. 10. 76

រៀង ជីវិត

ប្រវត្តិរូបសង្ខេប

អៀង ធីរិទ្ធ កើតនៅថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៣៦ នៅសង្កាត់លេខ៥ ក្រុងភ្នំពេញ។ អៀង ធីរិទ្ធ បានចូលរៀននៅវិទ្យាល័យ ព្រះស៊ីសុវត្ថិសីទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយបន្តបរិយាកាសទទួលបានសញ្ញាបត្រអក្សរសាស្ត្រអង់គ្លេស នៅប្រទេសបារាំង។ អៀង ធីរិទ្ធ បាន រៀបការជាមួយ អៀង សារី នៅឆ្នាំ១៩៥១ បង្កើតប្រពន្ធល្មោះ ខៀវ ប៉ុណ្ណារី បានរៀបការជាមួយ ប៉ុល ពត។ អៀង ធីរិទ្ធ បានរើសត្រូវប្រមូលទេសកម្មជាវិញនៅឆ្នាំ១៩៥៧ ហើយធ្វើការជាគ្រូប្រឹក្សាសាស្ត្រអង់គ្លេស។

ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អៀង ធីរិទ្ធ គឺជាសមាជិកជាន់ខ្ពស់ម្នាក់នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ហើយបានកាន់មុខតំណែងជា រដ្ឋមន្ត្រីសង្គមកិច្ច និងសុខាភិបាល។ អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅស៊ើបអង្កេត និងរាយការណ៍ពីបញ្ហាសុខាភិបាលមួយចំនួននៅ ភូមិភាគពាយ័ព្យ ហើយទំនងជាបានដឹងថា ប្រជាជនកម្ពុជាជាច្រើននាក់កំពុងអត់ឃ្លានក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ អៀង ធីរិទ្ធ ក៏ត្រូវបានចោទពីបទជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការចាប់ខ្លួន និងសម្លាប់សមាជិកមកពីក្រសួងសង្គមកិច្ចនិងសុខាភិបាល។ នៅឆ្នាំ១៩៩៦ អៀង ធីរិទ្ធ និង អៀង សារី បានចាកចេញពីខ្មែរក្រហម។

បទឧក្រិដ្ឋដែលបោសសម្អាត

នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋអន្តរជាតិ ដែលក្នុងនោះរួមមាន "អំពើប្រល័យពូជសាសន៍" ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ មេនុស្សឃាត, ការដាក់ឃុំឃាំង, ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ, ការសម្លាប់បំផុតពូជ, និងអំពើអនុស្សរមិមន៍ទៀត ព្រមទាំងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម។ អៀង ធីរិទ្ធ ក៏ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថែមទៀតពីបទមនុស្សឃាតដោយ ចេតនា, ការធ្វើគុណកម្ម និងការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើសាសនាប្រាមប្រាមទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥១។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជាបានចាប់ខ្លួន អៀង ធីរិទ្ធ នៅឆ្នាំ២០០៧ ហើយដាក់ឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចាប់តាំងពីពេលនោះមក។

អៀង ធីរិទ្ធ កំពុងត្រូវបានការពារដោយមេធាវីកម្ពុជាម្នាក់ឈ្មោះ ផាត់ ពៅស៊ាង ដែលគឺជាសាស្ត្រាចារ្យម្នាក់នៅ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងសេដ្ឋកិច្ច ព្រមជាមួយនឹងមេធាវីអង់គ្លេសម្នាក់ឈ្មោះ ដាយអាណា អែលលីស (Diana Ellis QC) ដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិជាច្រើន។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមចាក់ទិននឹង អៀង ធីរិទ្ធ សូមមើលលើចំណុចព័ត៌មានចាក់ទិននឹងសំណុំរឿង : www.eccc.gov.kh/khmer/case_jengthirith.aspx

គ្រឿងសារី

ប្រវត្តិរូបសង្ខេប

អៀង សារី កើតនៅថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩២៥ នៅភូមិសៀមរា ឃុំសៀមរា ខេត្តត្បូងឃ្មុំ ប្រទេសកម្ពុជា។ អៀង សារី បានរៀននៅវិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិស្ថានភ្នំពេញ ហើយបន្តបរិញ្ញាបត្រសិក្សានៅប្រទេសបារាំង។ អៀង សារី បានវិលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញ ហើយក្លាយទៅជាគ្រូបង្រៀនវិទ្យាល័យភ្នំពេញ។ អៀង សារី ទំនងជាបានចូលរួម ជាមួយខ្មែរក្រហម នៅឆ្នាំ១៩៧០។

ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អៀង សារី គឺជាសមាជិកជាន់ខ្ពស់ម្នាក់នៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល ហើយបានកាន់មុខតំណែងជា ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ អៀង សារី ត្រូវបានជឿជាក់ថា បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបញ្ជូនសមាជិក មួយចំនួនដែលបម្រើការនៅក្នុងក្រសួងការបរទេសយកទៅដាក់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ ទ្វេសិស្ស ដែលនៅទីនោះ ជនដែលត្រូវ បានបញ្ជូនទៅទុកអម្បាលម៉ាន បានទទួលរងនូវការស្រោចឆ្នើយ និងការសម្លាប់ផ្តាច់ជីវិត។

ក្រោយពេលដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដួលរលំនៅឆ្នាំ១៩៧៩ អៀង សារី ត្រូវបានកាត់ទ្រង់ទ្រាយ ដោយ កំបាំងមុខ ពីបទ ប្រល័យពូជសាសន៍ ហើយសម្រេចឲ្យប្រហារជីវិតដោយគុណការប្រជាជនបង្កើតកម្ពុជា។ នៅឆ្នាំ១៩៩៦ អៀង សារី បានចាកចេញពីខ្មែរក្រហមរួមនិងអ្នកដែលនៅក្រោមបង្គាប់របស់ខ្លួនរាប់ពាន់នាក់ ដើម្បីជាផ្លូវនឹងការប្រឆាំងការអត់ឱន ទោសពីសំណាក់ព្រះមហាក្សត្រ នៅការសម្រេចចោលប្រហារជីវិត និងការសន្យាថា ខ្លួននឹងមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសក្រោមច្បាប់ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលបានរំលែកថា រចនាសម្ព័ន្ធការរបស់ខ្មែរក្រហមគឺមានលក្ខណៈមិនស្របច្បាប់។ នៅពេលនោះ អៀង សារី បានផ្លាស់ មកនៅ ទីក្រុងភ្នំពេញជាមួយប្រពន្ធរបស់ខ្លួនឈ្មោះ អៀង ធីត្រី ដែលនឹងត្រូវធ្វើការកាត់ទោសនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០២។

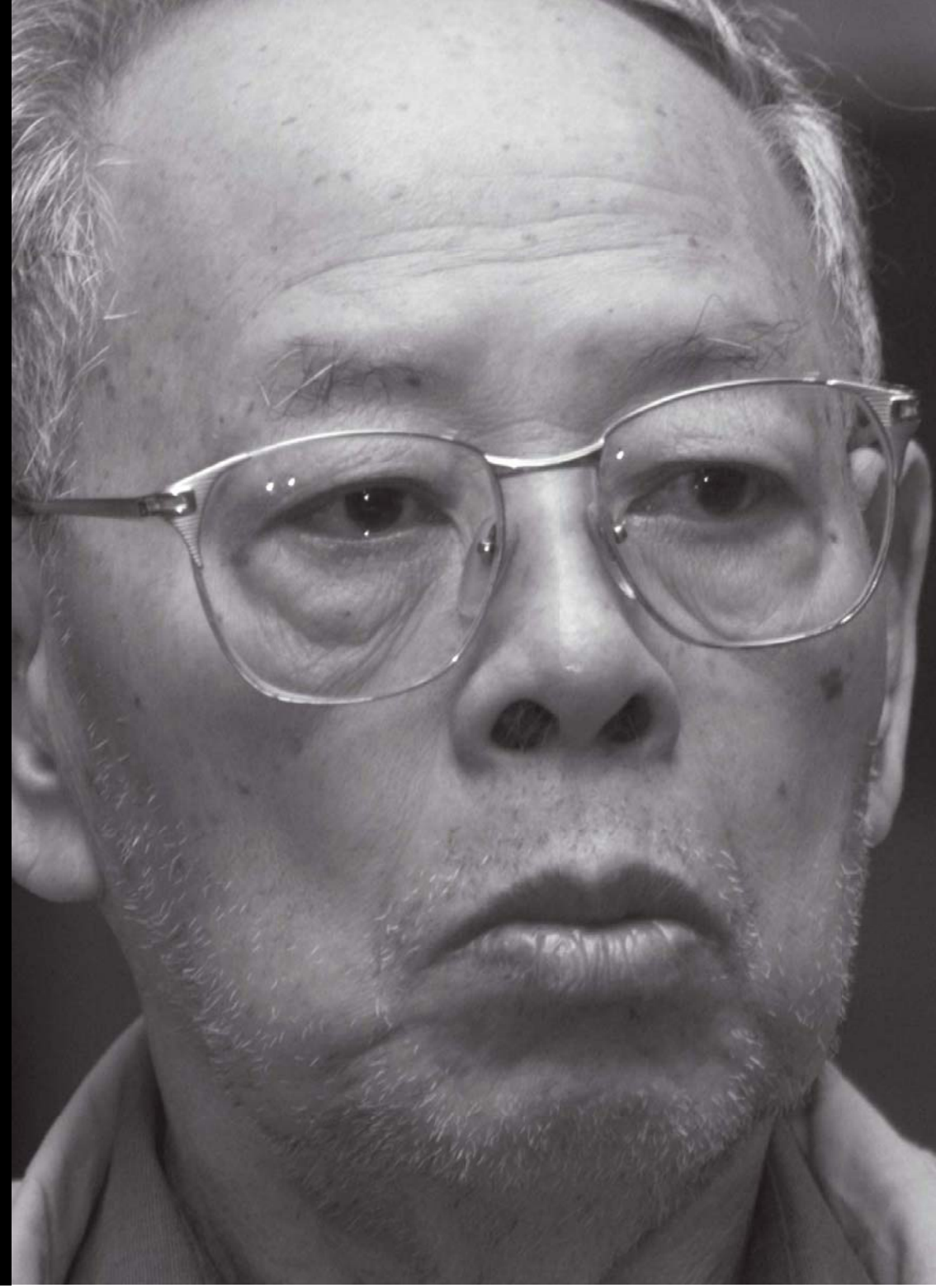
បទឧក្រិដ្ឋដែលមោឃប្រកាន់

នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា អៀង សារី ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋអន្តរជាតិធ្ងន់ធ្ងរដែលក្នុងនោះ រួមមាន អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ មេនុស្សឃាត, ការដាក់ឃុំឃាំង, ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ, ការ សម្លាប់បំផុតពូជ និងអំពើអមនុស្សធម៌ដទៃទៀត ព្រមទាំងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម មេនុស្សឃាតដោយចេតនា, ការបង្ខំឲ្យសេនាស្រីធ្ងន់ធ្ងរ ឬការធ្វើឲ្យស៊ីចាប់ខ្លាំង ដោយចេតនាដល់រាងកាយ និងសុខភាព, ការដកហូតដោយចេតនាពីអ្នកទោសសង្គ្រាម និងជនស៊ីវិល នូវសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌, ការនិរទេស ឬជម្លៀស ឬការបង្ខំជនស៊ីវិលដោយ ខុសច្បាប់។ អៀង សារី ក៏ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ដោយចេតនា, ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើសាសនាក្រោម គ្រងប្រយុទ្ធសាសនាផ្តាច់មុខ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានចាប់ខ្លួន អៀង សារី នៅឆ្នាំ២០០៧ ហើយដាក់ឃុំ ខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចាប់តាំងពីពេលនោះមក។

អៀង សារី កំពុងត្រូវបានការពារដោយមេធាវីកម្ពុជាម្នាក់ឈ្មោះ អារី ខត្តម ដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការការពារ ជនកម្ពុជាដែលត្រូវបានចោទពីបទឧក្រិដ្ឋផ្សេងៗ ព្រមជាមួយមេធាវីអាមេរិកាំងម្នាក់ឈ្មោះ ម៉ាយឆើល ខាណីវាស (Michael Karnavas) ដែលមានបទពិសោធន៍ការពារក្តីផ្លូវជនដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋអន្តរជាតិ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹង អៀង សារី សូមមើលលើចំណុចព័ត៌មានទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង :

www.eccc.gov.kh/khmer/case_iengsary.aspx

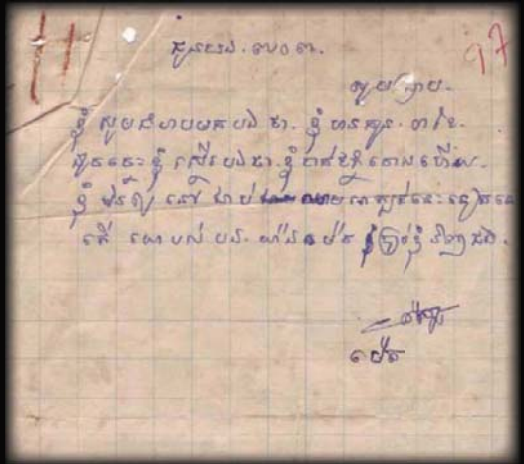
Ieng Sary at his pre-trial hearing in the ECCC courtroom, Phnom Penh. Photo by Heng Sinith. Source: DC-Cam Archives.

Tran Thi Loi, Ieng Sary's mother (middle) in Vietnam. Tran Thi Loi immigrated to Vietnam with her parents from China when she was a child. She married Kim Riem, a Kampuchea Krom native, and they had three children. Ieng Sary, whose birth name was Kim Srei, was the youngest of the three children. Ieng left his home village in southern Vietnam to attend high school in Phnom Penh's Sisowath High school and in 1950 traveled to France on an academic scholarship. According to an interview with his nephew Thach Vutha, Ieng only visited his home village once before leaving for France. Source: DC-Cam Archives.

Above and Opposite Page: Swords used by the Cham Muslim minority in their rebellion against the Khmer Rouge during Democratic Kampuchea. The sword on the right was donated to DC-Cam by Ms. Kup Aishah in 2008 from Trapeang Chhouk village, Boeng commune, Baray district, Kampong Thom village. The sword on the left was donated by Sos Ponyamin in 2002 from Svay Khleang village, Svay Khleang commune, Kroch Chhmar district, Kampong Cham province. Photo by Jim Mizerski. Source: DC-Cam Archives.

A letter written by "Met" to "Brother 703" during Democratic Kampuchea. In the letter, Met informs Brother 703 that she is three months pregnant and wishes to abort the baby by injection. Source: DC-Cam Archives.

Letter translation:

To Brother 703,

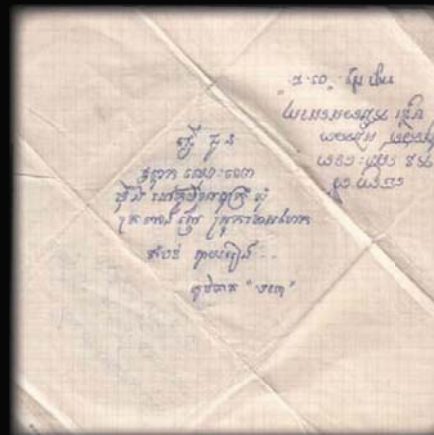
Please be informed
I would like to inform you that I am three months pregnant. Therefore I request that you allow me to abort the baby by injection do not wish to have any blood ties with this traitor. What is your recommendation? Please let me know.

Signed by Met

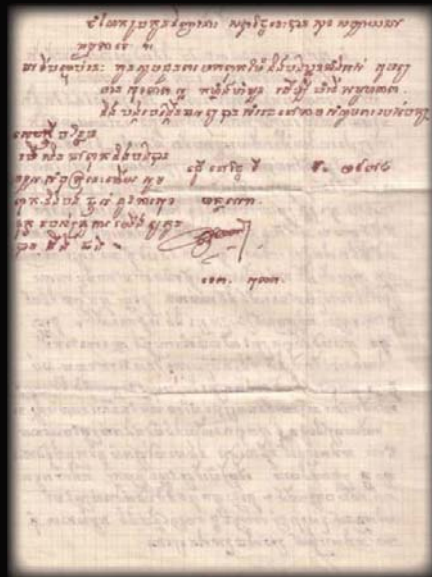
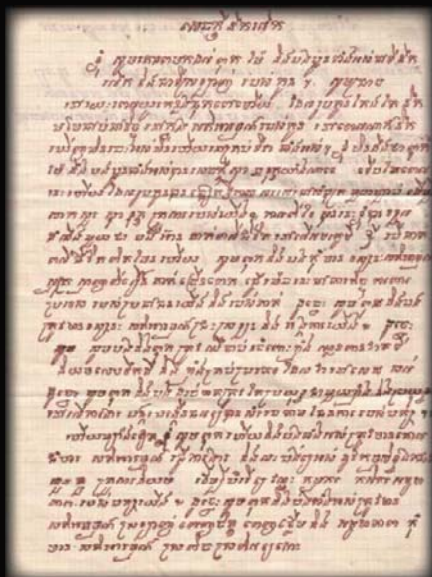
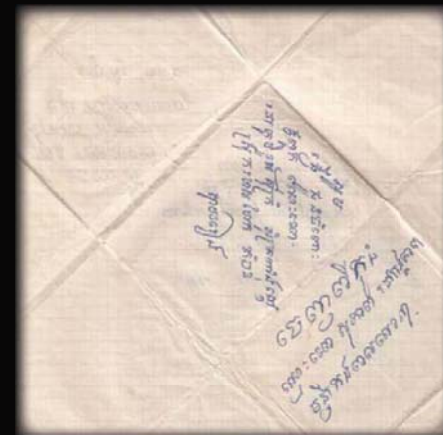

Khieu Samphan at his pre-trial hearing in the ECCC courtroom, Phnom Penh. Source: DC-Cam Archives.

The mailing addresses from letters written by Tep Sopheap. The left document reads: "To Father Tep Meong, Tuol Sokram village, Trapeang Sdao commune, Romeas Hek district, Svay Rieng region, Zone 203; From your son Tep Sopheap, Office of Division 3, Under the Authority of 'Y.TH'." The second set of addresses (right) contain the same information. Source: DC-Cam Archives.

A letter written by Tep Sopheap to his father Tep Meong in 1978. In the letter, Tep Sopheap writes that he has not heard from his father and other family members and misses them greatly. He also tells them that Brother Ien died in the battlefield. Tep ends the letter by encouraging them to trust Angkar and to work hard growing rice. Source: DC-Cam Archives.

Translation of letter on opposite page:

Missing you

I would like to extend my profound respect and regards to my beloved father, mother, brothers and sisters. Please know that it has been such a long time that I have been constantly daydreaming and missing you all. Each minute of each day, I have been missing all of you whom I love, all of the time. So far, I have not heard whether you are all fine or not; therefore I took this opportunity to write a letter and to ask how everyone is doing. Last month, I received news that Brother Ien sacrificed his life on the battlefield. Although he has passed away, you do not need to feel grieved over his death father and brothers; it was his duty to defend the country that is his and ours. Therefore, all of you must have a clear mind and put your faith in Angkar. Thus, father and brothers, you have to bear this suffering due to the enemy expansionists, enemy aggressors, and all other types of remaining enemies. Therefore, you all must fight against the enemy and be committed to your work growing rice to fulfill the Party plan.

Furthermore father and brothers, you have to hold a strong stance and consciousness to work and also sacrifice all personal belongings along with your sense of family ties in order to faithfully serve the worker and collective classes of the Party. Therefore, all of you bear in mind compassion, faithfulness, and a sense of collectivism; you must not have misgivings about the Party. By the way, as for me, I have been fine.

To conclude, I would like to wish father and all members of our family good health and vigorous strength to serve collectivism and work growing rice according to the Party's orders.

On the 7th of 1978
Signature,
Tep Sopheap

P.S: Father and Brother, after receiving this letter please let me know the condition of our family.

Translation of cover letters above:

left cover:

To father Tep Meong
Tuol Sokram village, Trapeang Sdao commune,
Romeas Hek district, Svay Rieng region

From your son, Tep Sopheap
Office of Division 3

right cover:

To father Tep Meong
Tuol Sokram village, Trapeang Sdao commune,
Romeas Hek district, Svay Rieng region,
zone "203"

From your son, Tep Sopheap
Office of Division 3
Under the authority of "Y.TH"

ព័ត៌មានសេវាកម្មមួយចំនួនរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
យាយ តារ៉ា តូ ម៉ា មីង បង្កំ ធួន ហាតិម អាចនាក់ ធួន កនាធាត្រី ប្រពៃលវេលា ធានីអស់

រឿយកក្រមធ្វើសារសាច់ញាតិ សូមចាក់ទង :

ស៊ីម សុភ័ក្តិ ទូរស័ព្ទលេខ ០១៦-៧៧១-៧៧៧ អ៊ីម៉ែល: truthsopheak.s@dccam.org
ញាណ សុជាតិ ទូរស័ព្ទលេខ ០១៦-៨៧៦-៦៩៦ អ៊ីម៉ែល: truthsocheat@dccam.org

ស្នើសុំឯកសារពីបណ្តាសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សូមចាក់ទង :

វ៉ាន់ចាន់ ពៅដារ៉ា ទូរស័ព្ទលេខ ០១២-៨៤៦-៥២៦ អ៊ីម៉ែល: truthpdara@dccam.org

ព័ត៌មានអំពីកម្មវិធីផ្សេងៗរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សូមចាក់ទង :

អេង កុកថាយ ទូរស័ព្ទលេខ ០១២-៩៥៥-៨៥៨ អ៊ីម៉ែល: truthkokthay@dccam.org
ស៊ីវី សារីណា ទូរស័ព្ទលេខ ០១៦-៦៨៨-០៤៦ អ៊ីម៉ែល: truthsavina.s@dccam.org
ជី ទេវីទូ ទូរស័ព្ទលេខ ០១៦-៧៩៥-៣៥៣ អ៊ីម៉ែល: truthterith.c@dccam.org
សើ សាយណា ទូរស័ព្ទលេខ ០៩៦-៧៦៣-៦៧៦ អ៊ីម៉ែល: truthsayana.s@dccam.org

ព័ត៌មានអំពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងគម្រោងផ្សេងៗ សូមចាក់ទង :

កែវ ដាស៊ីល, មន្ត្រីកិច្ចការសាធារណៈរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងជាសិស្សបណ្ឌិតផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយនៅ
ឯកសារសិក្សាស័យ Wisconsin-Madison សហរដ្ឋអាមេរិក តាមរយៈអ៊ីម៉ែល : dacilqkeo@yahoo.com

សាស្ត្រាចារ្យ អាដ្រីច ហ៊ីនតុន គឺជាធានីមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការសិក្សាអំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងសិទ្ធិមនុស្ស និងជា
សាស្ត្រាចារ្យបច្ចៀនផ្នែកនវវិទ្យា និងកិច្ចការសកលនៅឯកសារសិក្សាស័យវ៉ាន់ហ្គ័រ-ញ៉ូរ៉ាក, សហរដ្ឋអាមេរិក។ សាស្ត្រាចារ្យគឺជា
អ្នកនិពន្ធសៀវភៅដែលទទួលបានពានរង្វាន់ ក្រោមចំណងជើងថា : ហេតុអ្វីបានជាពួកគេសម្រាប់មនុស្ស? កម្ពុជាក្នុងស្រែកស្រែកនៃ
អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងប្រមាថចូលរួមពិនិត្យ ឬសហអ្នកពិនិត្យលើសៀវភៅចំនួន៦ក្បាលបន្ថែមទៀត។ សូមចាក់ទងតាម
រយៈអ៊ីម៉ែល : ahinton@andromeda.rutgers.edu។

ល្វីស៊ី ទូ ដេវីត ឆេសលីវ គឺជាសាស្ត្រាចារ្យចូលនិវត្តន៍អំពីមនុស្សស ដែលធ្លាប់បច្ចៀនផ្នែកល្វីស៊ី ទូ ធួន ឯកសារសិក្សាស័យ
ម៉ូណាស ក្នុងទីក្រុងម៉ែលបោននៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។ សៀវភៅដែលនិយាយអំពីកម្ពុជារបស់លោកសាស្ត្រាចារ្យ រួមមាន
ល្វីស៊ីសាស្ត្រកម្ពុជា បោះពុម្ពលើកទី៤ ឆ្នាំ២០០៤, សោកនាសកម្មនៃល្វីស៊ីសាស្ត្រកម្ពុជា (ឆ្នាំ១៩៩១) និង សំឡេងពីមនុស្សស-២១:
ភាពប្រឆាំង និងល្វីស៊ីក្នុងគុកសម្រាប់របស់ ប៉ូល ពត ឆ្នាំ១៩៩៤។ លោកសាស្ត្រាចារ្យធ្លាប់បាននិងកំពុងធ្វើជាអ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាដល់
អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ, អង្គការមូលនិធិអាស៊ី, វិទ្យាស៊ីសេរី និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ សូមចាក់ទងតាមរយៈ
អ៊ីម៉ែល : dpchandler@mac.com និង ទូរស័ព្ទលេខ ៦១៣-៩៨៦០-០៥៩០។

សាស្ត្រាចារ្យ ចាយ៉ា វ៉ាមជី-ណូហ្គាលេ គឺជាសាស្ត្រាចារ្យជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅឯកសារសិក្សាស័យច្បាប់នៃសាកលវិទ្យាល័យ ថេម៉ាស
ដែលនៅទីនោះអ្នកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបច្ចៀនមុខវិជ្ជា នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភីស្តុតាង ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ និងនយោបាយ ប្រមាថ
យុត្តិធម៌អន្តរកាល។ អ្នកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបានបម្រើការងារក្នុងនាមជាទីប្រឹក្សាច្បាប់ដល់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាចាប់តាំងពី
ឆ្នាំ១៩៩៧មកម៉្លេះ ហើយជាសហអ្នកនិពន្ធសៀវភៅជាមួយអ្នកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ អេលីហ្សាបែត វ៉ាន់តូរ៉ាក់ ក្រោមចំណងជើងថា
និយកខ្មែរក្រហមទៅ ប្រឈមមុខនឹងយុត្តិធម៌: ការជំនុំជម្រះអំពើហិង្សាធ្ងន់ធ្ងរក្នុងគុកសាកលវិទ្យាល័យ ឆ្នាំ២០០៤។ សូមចាក់ទងតាម
រយៈអ៊ីម៉ែល : jaya.ramji-nogales@temple.edu និងទូរស័ព្ទលេខ ១-៦១៥-២០៤-៦៤៣០។

ព័ត៌មានបរិស្ថានស្តីអំពី អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងគុកសាកលវិទ្យាល័យ សូមចាក់ទង :

រាជ សម្បត្តិ ប្រធានអង្គការព័ត៌មានសាធារណៈ ទូរស័ព្ទលេខ : ០១២ ៤៨៨ ១៥៦ អ៊ីម៉ែល : reach.sambath@eccc.gov.kh

និយមន័យនៃបទឧក្រិដ្ឋអន្តរជាតិមួយចំនួន

អំពើប្រល័យពូជសាសន៍

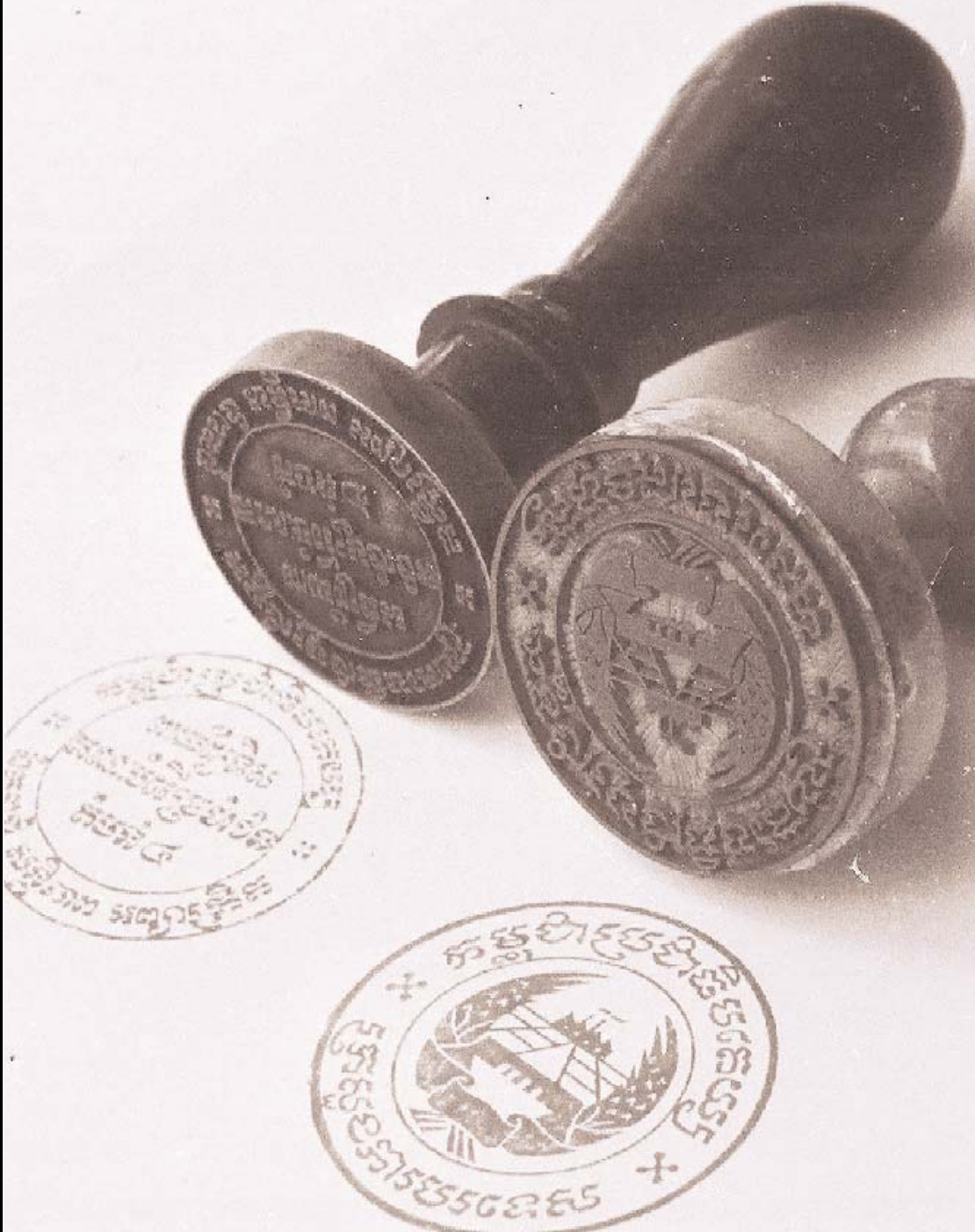
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាអាចផ្តន្ទាទោសជនទាំងឡាយណាដែលប្រព្រឹត្ត អំពើប្រល័យពូជសាសន៍។ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងសំដៅលើការបំបាត់ជំនឿជាតិ ជាតិពន្ធុ ពូជសាសន៍ ឬសាសនា ដែលអំពើទាំងនោះរួមបញ្ចូល ទាំងការសម្លាប់ ការបង្ខំឱ្យមានបុរសទាំងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ ការបង្ខំឱ្យមានស្ថានភាពរស់នៅដូចជាអត់ឃ្លាន ដែលសំដៅ លើការបំប្លែងឱ្យខុសពីការប្រកួតប្រជែង ការរារាំងមិនឱ្យមានការផ្តល់កំណើតទារក ឬការបញ្ជូនកុមារដោយបង្ខំពីគ្រូមួយទៅគ្រូ គ្រូមួយផ្សេងទៀត។ អំពើមួយដែលចាត់ទុកថាជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ គឺត្រូវប្រព្រឹត្តឡើងដោយមានចេតនាចង់បំប្លែងឱ្យ គ្រូមួយក្នុងចំណោមគ្រូមួយទៀត។ ឧក្រិដ្ឋកម្មជាច្រើនដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយខ្មែរក្រហម មិនអាចចោទលើកាន់តីបទប្រល័យពូជ សាសន៍បានទេ ដោយមូលហេតុថាអំពើឧក្រិដ្ឋទាំងនោះត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងលើជនជាតិខ្មែរក្រហម។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការចោទលើកាន់តីបទប្រល័យពូជសាសន៍លើជនជាតិខ្មែរក្រហមខ្លះខ្លះត្រូវបានកម្រិតមកត្រឹមឧក្រិដ្ឋកម្មដែល ប្រព្រឹត្តឡើងលើជនជាតិវៀតណាម និងចាមមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ

ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាល នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចែងថា "ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃការវាយប្រហារច្របាច់ប្រឆាំងនឹង ប្រជាជនស៊ីវិល។ ហេតុផលនៃការវាយប្រហារ ត្រូវតែដោយសារសញ្ជាតិ ទស្សនៈនយោបាយ ភាពជាជាតិពន្ធុ ពូជសាសន៍ ឬ សាសនារបស់ប្រជាជនស៊ីវិល។ ការវាយប្រហារនេះមិនចាំបាច់ត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃសង្គ្រាមឡើយ។ អំពើឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹង មនុស្សជាតិ រួមបញ្ចូលទាំងការសម្លាប់មនុស្សក្នុងចំនួនច្រើនលើសលប់ ការធ្វើឱ្យទោសពារ ការបញ្ជូនប្រជាជនទៅរស់នៅ ដាច់ស្រយាលពីភូមិឃុំ ការដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងដោយគ្មានមូលហេតុសមរម្យ ការធ្វើទារុណកម្ម និងការរំលោភផ្លូវភេទ។"

ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម - អំពើបំពានបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាឧក្រិដ្ឋកម្មហ្គីណេវ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាអាចផ្តន្ទាទោសជនទាំងឡាយណាដែលបានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋ កម្មផ្សេងៗក្នុងរយៈកាលនៃសង្គ្រាមជាមួយនឹងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត។ ក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០១ (១២) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានសម្រេចថា ពិតជាមានសង្គ្រាមកើតឡើងរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាមគិតចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ ក៏ប៉ុន្តែចៅក្រមដទៃផ្សេងទៀតដែលមានសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនសំខាន់ជាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ទំនងជាមិនយល់ស្របឡើយ ហើយសម្រេចថា សង្គ្រាមរវាងកម្ពុជា និងវៀតណាមមិនបានចាប់ផ្តើមទេរហូតមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ ជនរងគ្រោះនៃអំពើឧក្រិដ្ឋទាំងនេះ មិនអាចជាឃោលទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវតែជាប្រជាជនស៊ីវិល ឬអ្នកទោសសង្គ្រាម។ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម រួមបញ្ចូលទាំងការសម្លាប់មនុស្ស ការធ្វើទារុណកម្ម ការប្រព្រឹត្តអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗ ការបង្ខំឱ្យមានបុរសធ្ងន់ធ្ងរ ឬលើចាប់ ខ្លោចផ្សា ការបំប្លែងឱ្យខុសពីធម្មជាតិ ឬធ្វើឱ្យខូចខាតយ៉ាងដំណំទៅលើទ្រព្យសម្បត្តិ ការបដិសេធនូវសិទ្ធិទទួលបានការកាត់ទោសដោយ យុត្តិធម៌ ព្រមទាំងការនិរទេស ការជម្លៀស ឬការឃុំខ្លួនជនស៊ីវិលដោយខុសច្បាប់។

វិស្វកម្មការពិភពលោកដើម្បីការពារចម្រើនយុត្តិធម៌
មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

អាសយដ្ឋានផ្ទះលេខ ៦៦ ផ្លូវព្រះសីហនុ

ភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទលេខ : ០២៣ ២១១ ៨៧៥

ទូរសារលេខ : ០២៣ ២១០ ៣៥៨

អ៊ីម៉ែល : dccam@online.com.kh

គេហទំព័រ : www.dccam.org និង www.cambodiatribunal.org

ប្រសិទ្ធភាពសាសន៍

តើជនណាខ្លះដែលជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម នឹងត្រូវវិនិច្ឆ័យទោស? សារសំខាន់នៃសំណុំរឿង ០០២
ចាយ៉ា វ៉ាមដី នូកាឡេ និង អាស វិហនឌីល

ត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ការបោះពុម្ព: កែវ ដាស៊ីល និង អាឡិច ហ៊ុនតុន

បកប្រែ: វ៉ាន់ចាន់ ពៅដាវ៉ា, ទេន សុខត្រីវិស្វកម្ម, ស៊ីរី សារីណា និង សេរី សាយ្យាណា

ជំនួយទ្រទ្រង់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការរបស់គម្រោងនេះ ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក និងទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិរបស់
ប្រទេសស៊ុយអែត។ ជំនួយទ្រទ្រង់ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់បោះពុម្ពផ្សាយ ផ្តល់ឱ្យដោយការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្ស និងអភិបាលកិច្ចល្អ នៃប្រទេសដាណឺម៉ាក។

រក្សាសិទ្ធិឆ្នាំ២០១០ ដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង។ មិនមានផ្នែកណាមួយនៃសៀវភៅនេះត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ឬប្រើប្រាស់ក្នុងទម្រង់
ឬមធ្យោបាយបេបណ៍ដោយ ដៃសរុបមានការច្របូកច្របល់ ការកត់ត្រា ឬការចែកចាយឡើយ លើកលែងតែការផ្សព្វផ្សាយផ្ទាល់មាត់ ឬការផ្សព្វផ្សាយផ្ទាល់មាត់
ពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានឡើយ។

គំនិតផ្នែកសិល្បៈ : ឆាំង យុ, ចំណងជើងរូបថត : កែវ ដាស៊ីល, រចនាសៀវភៅ : ស៊ីម សុភ័ក្ត្រ និង គីម សុវណ្ណដានី

ឯកសារនេះរៀបចំចេញពីព័ត៌មានដើម ដែលរៀបចំឡើងដោយ ឆាំង យុ មានចំណងជើងថា ការបោះពុម្ពប្រឆាំងនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ខ្មែរក្រហមដោយអារុយ និង
អារម្មណ៍។ ព័ត៌មាននេះ រៀបចំឡើងនៅតាមសាកលវិទ្យាល័យមួយចំនួននៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងអឺរ៉ុប ហើយព័ត៌មាននេះនឹងធ្វើដំណើរពីខេត្តមួយទៅកាន់ខេត្តមួយ
ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

For more information about the ECCC, please contact:
Reach Sambath
Chief of Public Affairs Office
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia (ECCC)
Mobile: +855-12 488 156
Fax: +855-23 219 841
Email: reach.sambath@eccc.gov.kh

Reach Sambath (middle, wearing a long-sleeve shirt), head of the ECCC's Public Affairs Office, posing with a visiting group of Cham Muslim leaders in front of the ECCC courtroom, January 2007. Photo by Dacil Q. Keo. Source: DC-Cam Archives.

Left: A key discovered during the demolition of the Chi Krong Pagoda in Siem Reap province. The key is estimated to be approximately 300 years old, dating farther than the pagoda itself which was built in 1910 on the site of an ancient temple. Photo by Terith Chy. Source: DC-Cam Archives.

Background Photo: Khmer Rouge Hospital P1 Organizational Chart. Source: DC-Cam Archives.

ការចងចាំនិងយុត្តិធម៌

